

SYSTEM BEZPIECZEŃSTWA SZKOŁY

ZESPOŁU SZKÓŁ
IM. K. MAKUSZYŃSKIEGO W SKRZYDŁOWIE

Opracował zespół:
koordynator do spraw bezpieczeństwa mgr Elżbieta Łągiewka
mgr Patrycja Burzyńska
mgr Beata Pluta

SPIS TREŚCI

I. System Bezpieczeństwa Szkoły

1. Założenia
2. Cele systemu interwencji:
3. Zadania systemu interwencji
4. Zadania szczegółowe
5. Podmioty systemu
6. Narzędzia systemu

II. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją

1. Postępowanie zwalniania uczniów z lekcji w trakcie ich trwania
2. Postępowanie zwalniania uczniów z lekcji na zawody sportowe, konkursy przedmiotowe i inne konkursy organizowane przez szkołę
3. Postępowanie w przypadku uskarżania się ucznia na zły stan zdrowia
4. Postępowanie w przypadku fałszowania przez ucznia dokumentów
5. Postępowanie w sytuacji posiadania przez uczniów niebezpiecznych przedmiotów na terenie szkoły
6. Postępowanie w przypadku zastraszania, wyłudzenia, wymuszania.
7. Postępowanie gdy uczeń na terenie szkoły narusza zasady współżycia społecznego, popełnia czyny zabronione.
8. Postępowanie wobec ucznia uchylającego się od realizowania obowiązku szkolnego.
9. Organizowanie dyskotek szkolnych.
10. Postępowanie w przypadku, gdy na terenie szkoły znajduje się uczeń używający wyrobów tytoniowych.
11. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.
12. Postępowanie wobec rodziców lub opiekunów zgłaszających się po odbiór dzieci w stanie nietrzeźwym.
13. Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.
14. Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.
15. Postępowanie w przypadku przejawów demoralizacji ucznia.
16. Postępowanie w przypadku popełnienia przez ucznia czynu karalnego lub przestępstwa.
17. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.
18. Postępowanie dyrektora szkoły, w przypadku gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.
19. Postępowanie w przypadku zachowań agresywnych ucznia wobec nauczyciela.
20. Postępowanie w przypadku, gdy uczeń używa telefonu komórkowego na terenie szkoły.
21. Postępowanie w przypadku niszczenia przez ucznia mienia szkoły.
22. Postępowanie w przypadku zaistnienia wypadku ucznia w czasie zajęć edukacyjnych.
23. Podejrzenie samobójstwa
24. Postępowanie w przypadku zabójstwa.
25. Postępowanie w przypadku znalezienia na terenie szkoły niebezpiecznych materiałów (broni, materiałów wybuchowych).
26. Postępowanie w przypadku uzyskania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego (wskazówki do prowadzenia rozmów ze zgłaszającym o podłożeniu bomby).
27. Postępowanie w przypadku otrzymania podejrzanej paczki lub koperty.
28. Postępowanie w przypadku wybuchu pożaru.

29. Postępowanie w przypadku choroby zakaźnej.
30. Postępowanie w przypadku zagrożenia terrorystycznego
31. Postępowanie w przypadku ewakuacji
32. Postępowanie dotyczące dzieci korzystających ze świetlicy szkolnej.
33. Postępowanie w przypadku ujawnienia cyberprzemocy (przemoc z użyciem Internetu lub telefonu komórkowego)

I. SYSTEM BEZPIECZEŃSTWA SZKOŁY

System Bezpieczeństwa określa rozwiązania organizacyjne i techniczne mające zapobiegać wybranym zagrożeniom w tym przede wszystkim tym, gdzie występują: sprawca, ofiara oraz świadkowie i w razie ich zaistnienia szybko je usuwać.

System Bezpieczeństwa Szkoły jest skierowany na: **sprawcę, ofiary, świadków zdarzeń i miejsca powstawania problemów.**

Ma za zadanie przyczynić się do poprawy współżycia w środowisku szkoły, tolerancji, poszanowania własności wzrostu kultury osobistej i konstruktywnego działania.

Integralną częścią Systemu jest bieżąca informacja wszystkich osób zainteresowanych funkcjonowaniem systemu o problemach, na które jest skierowany oraz wskazanie osiągniętych efektów w celu wywołania pożądaných efektów psychologicznych, jak:

- pozytywne lobby w środowisku szkoły i osób zainteresowanych,
- podniesienie rangi szkoły,
- zmniejszenie problemów powstających wewnątrz środowiska szkoły i napływu niekorzystnych zjawisk zewnętrznych.
- bezpieczeństwo osób związanych ze szkołą poprzez eliminację lub zmniejszenie poziomu zagrożenia bezpieczeństwa,
- pomoc w wychodzeniu z sytuacji kryzysowych,
- umożliwienie uczniom, nauczycielom, pracownikom szkoły wykonywania ich obowiązków

ORGANIZACJA BEZPIECZNEJ PLACÓWKI

- Wszystkie podmioty szkoły znają i stosują procedury szkolne związane z bezpieczeństwem.
- Budynek zabezpieczony ogrodzeniem, prowadzony jest monitoring bram wejściowych do szkoły.
- Boisko szkolne oraz wejścia do budynku są monitorowane przy pomocy kamery.
- Drzwi wejściowe są nadzorowane przez pracowników szkoły.
- Nauczyciele prowadzą dyżury na korytarzach wg planu dyżurów, dyrektor prowadzi monitoring przy pomocy kamer.

1. Założenia:

- Działanie w ramach prawa (prawo zewnętrzne i wewnętrzne szkoły)
- Angażowanie osób kompetentnych
- Wykonywanie przez wszystkich swoich obowiązków
- Przestrzeganie ustalonych kolejności i form działania
- Niezakłócanie przebiegu realizacji zadań szkoły

2. Cele systemu interwencji:

- Bezpieczeństwo osób związanych ze szkołą
- Pomoc w wychodzeniu z sytuacji kryzysowej
- Zapobieganie zdarzeniom krytycznym

3. Zadania systemu interwencji:

- Eliminacja lub zmniejszenie poziomu zagrożenia bezpieczeństwa
- Umożliwienie uczniom, nauczycielom, pracownikom szkoły wykonywania ich obowiązków

4. Zadania szczegółowe:

- Wylimitowanie wagarów.
- Poprawa jakości kontaktów rówieśniczych w zakresie kultury słowa.
- Wylimitowanie bójek, jako metod rozwiązywania konfliktów.
- Poprawa poziomu pracy własnej ucznia (przygotowywanie się do lekcji, odrabianie prac domowych).
- Eliminacja ewentualnych przypadków palenia papierosów, zażywania narkotyków lub picia alkoholu.
- Ograniczenie przebywania na terenie szkoły osób niepożądanych, nieuprawnionych do przebywania na terenie szkoły.
- Wylimitowanie ewentualnego rozprowadzania narkotyków na terenie szkoły.
- Eliminacja niebezpiecznych zachowań uczniów (bieganie po korytarzach szkolnych).
- Poprawa klimatu szkoły.
- Zwiększenie poziomu zaangażowania rodziców w życie szkoły.
- Poprawa frekwencji na wywiadówkach z rodzicami.
- Poprawa wymiany informacji (rzetelność i szybkość) między szkołą a rodzicami.

5. Podmioty systemu:

- Zidentyfikowane grupy zagrożenia
- Uczeń
- Rodzic
- Grupa rodziców
- Nauczyciel
- Rada Pedagogiczna
- Dyrektor
- Zespół obsługi szkoły
- Rada Rodziców
- Samorząd Uczniowski
- Pedagog szkolny
- Pielęgniarka szkolna

6. Narzędzia systemu:

- Obserwacje
- Monitoring
- Rozmowy
- Umowy
- Ankiety
- Kontrakty
- Debaty
- Komunikaty

- Uchwały
- Zarządzenia
- Przekazywanie spraw instytucjom zewnętrznym

II. METODY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W SYTUACJACH ZAGROŻENIA DZIECI I MŁODZIEŻY PRZESTĘPCZOŚCIĄ I DEMORALIZACJĄ

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń używa substancji psychoaktywnych, przejawia zachowania świadczące o demoralizacji (narusza zasady współżycia społecznego, popełnił czyn zabroniony, systematycznie uchyla się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, bierze udział w działalności grup przestępczych) nauczyciel powinien podjąć następujące działania:

1. PROCEDURY ZWALNIANIA UCZNIÓW Z LEKCJI W TRAKCIE ICH TRWANIA

1. Uczeń musi przedstawić pisemną prośbę rodziców o zwolnienie z lekcji w danym dniu w dzienniczku ucznia.
2. Ucznia zwalnia wychowawca, a w przypadku jego nieobecności, nauczyciel prowadzący lekcję, z której uczeń chce się zwolnić.
3. Wychowawca (w przypadku jego nieobecności nauczyciel prowadzący lekcję) dokonuje zwolnienia, wpisując uczniowi nieobecność usprawiedliwioną na wszystkich lekcjach, z których zwalnia go, notując ten fakt w dzienniku, w rubryce dotyczącej frekwencji.
4. Wyżej wymieniony nauczyciel podpisuje się przy treści zwolnienia w dzienniczku ucznia.

2. PROCEDURY ZWALNIANIA UCZNIÓW Z LEKCJI NA ZAWODY SPORTOWE, KONKURSY PRZEDMIOTOWE I INNE KONKURSY ORGANIZOWANE PRZEZ SZKOŁĘ

1. Uczeń, który jest zwolniony na zawody sportowe, konkursy przedmiotowe i inne konkursy organizowane przez szkołę ma zaliczoną obecność w szkole.
2. Ucznia zwalnia nauczyciel odpowiedzialny za zorganizowanie wyżej wymienionych zajęć.
3. Nauczyciel ten sporządza listę uczniów zwolnionych.
4. Nauczyciel odpowiedzialny za zorganizowanie tych zajęć wpisuje rodzaj zwolnienia do dziennika lekcyjnego (zawody sportowe, konkurs), w rubryce dotyczącej frekwencji.
5. Jeśli zawody lub konkurs odbywają się poza szkołą macierzystą, nauczyciel wyznaczony jako opiekun osobiście prowadzi uczniów ze szkoły na zajęcia i przyprawdza ich z powrotem do szkoły.
6. Jeżeli konkurs lub zawody trwają, np. 3 godziny, a w planie lekcji na dany dzień przewidzianych jest, np. 6 lekcji, uczeń uczestniczy w pozostałych lekcjach, ale jest zwolniony z odpowiedzi.

3. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU USKARŻANIA SIĘ UCZNIA NA ZŁY STAN ZDROWIA

1. Nauczyciel kontaktuje ucznia z pielęgniarką szkolną jeżeli jest w tym dniu w szkole.
2. Jeśli stan zdrowia ucznia jest bardzo zły, wychowawca (lub nauczyciel w przypadku nieobecności wychowawcy) powiadamia telefonicznie rodziców ucznia i ustala z nimi:
  - a) potrzebę wezwania pogotowia,

- b) potrzebę wcześniejszego przyścia rodzica,
- c) godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia.

4. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU FAŁSZOWANIA PRZEZ UCZNIĄ DOKUMENTÓW

(fałszowanie podpisów w dzienniczku ucznia, dokonanie wpisów do dzienników lekcyjnych – wpisywanie, poprawianie ocen, usprawiedliwienie nieobecności)

1. Nauczyciel, który zauważył fakt fałszerstwa powiadamia o tym zdarzeniu wychowawcę klasy.
2. Spotkanie wychowawcy z osobami zainteresowanymi.
3. Wychowawca wzywa rodziców ucznia do szkoły i przeprowadza z nimi rozmowę.
4. W razie powtarzających się incydentów wychowawca powiadamia pedagoga.
5. Rozmowa wychowawcy i pedagoga szkolnego z rodzicami ucznia.
6. Zastosowanie kary regulaminowej, w tym obniżenie oceny ze sprawowania.

5. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI POSIADANIA PRZEZ UCZNIÓW NIEBEZPIECZNYCH PRZEDMIOTÓW NA TERENIE SZKOŁY

1. Nauczyciel odbiera uczniowi niebezpiecznego przedmiot.
2. Za przedmioty niebezpieczne uważa się: scyzoryki, noże, duże metalowe sygnety, kastety, łańcuchy, szpikulce, kije bejsbolowe, lasery, gaz, straszaki broni, pałki gumowe lub plastikowe itp.
3. Jeżeli uczeń odmawia oddanie niebezpiecznego przedmiotu, a stanowi zagrożenie dla zdrowia lub życia społeczności szkolnej, należy go poinformować, że ma taki obowiązek, w przypadku dalszej odmowy należy udać się z uczniem do dyrektora szkoły.
3. W każdym przypadku należy powiadomić wychowawcę, który wzywa rodziców do szkoły,
4. W sytuacjach drastycznych, powiadamia się o incydencie policję.
5. Pedagog szkolny sporządza notatkę służbową i podejmuje działania profilaktyczne.
6. Przedmioty odebrane uczniowi należy przekazać rodzicom/prawnym opiekunom.

6. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZASTRASZANIA, WYŁUDZANIA, WYMUSZANIA

1. W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela, innego pracownika szkoły lub zgłoszenia przez ucznia lub rodziców faktu zastraszania, wymuszania lub wyłudzenia, należy niezwłocznie poinformować wychowawcę oraz dyrekcję szkoły.
2. Dyrektor szkoły przekazuje sprawę pedagogowi szkolnemu.
3. Pedagog szkolny ustala okoliczności zdarzenia, świadków i jeśli to możliwe sprawcę, a o wynikach informuje wychowawcę oraz dyrekcję szkoły, celem podjęcia dalszych decyzji
4. Pedagog w obecności wychowawców informuje rodziców ofiary i sprawcy o zdarzeniu i konsekwencjach. Fakt ten odnotowuje się w zeszycie wychowawczym.
5. W uzasadnionych przypadkach dyrekcja szkoły wraz z pedagogiem i wychowawcą podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji.
6. Zastosowanie kar regulaminowych, w tym obniżenie oceny zachowania.

7. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ NA TERENIE SZKOŁY NARUSZA ZASADY WSPÓŁŻYCIA SPOŁECZNEGO (POPEŁNIA CZYNY ZABRONIONE).

1. Nauczyciel reaguje na każdy przejaw łamania prawa, a uzyskane informacje, przekazuje wychowawcy ucznia.
2. Wychowawca informuje pedagoga i dyrekcję szkoły.
3. Wychowawca wzywa rodziców/prawnych opiekunów ucznia i przekazuje uzyskaną informację w trakcie rozmowy w obecności ucznia. W przypadku potwierdzenia informacji wychowawca zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, a jego rodziców/prawnych opiekunów do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
4. Jeżeli rodzice/opiekunowie odmawiają współpracy lub oddziaływania wychowawcze szkoły nie przynoszą oczekiwanych rezultatów, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji nieletniego, szkoła pisemnie powiadamia sąd rodzinny lub Policję.

8. POSTĘPOWANIE WOBEC UCZNIĄ UCHYLAJĄCEGO SIĘ OD REALIZOWANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO.

- 1) Nauczyciel systematycznie nadzoruje frekwencję uczniów
- 2) Odnotowuje każdą nieobecność ucznia na zajęciach lekcyjnych.
- 3) Rodzice mają obowiązek usprawiedliwiać nieobecność dziecka (osobiście lub w dzienniczku ucznia).
- 4) Jeżeli nieobecności nie zostaną usprawiedliwione w wyznaczonym terminie, wychowawca podejmuje próbę nawiązania kontaktu z prawnymi opiekunami ucznia.
- 5) Informacja może być przekazana telefonicznie, listownie lub osobiście – fakt ten należy odnotować w dokumentacji szkolnej; rodzice mogą też być poproszeni o zgłoszenie się do szkoły w celu wyjaśnienia nieobecności dziecka (*załącznik nr 1*).
- 6) Wychowawca razem z pedagogiem sprawdza przyczyny nieobecności ucznia poprzez:
  - Rozmowę z rodzicami ucznia na terenie szkoły,
  - Wywiad w domu rodzinnym ucznia, we współpracy z pracownikami socjalnymi Urzędu Gminy w Kłomnicach lub kuratorem sądowym / policjantem – inspektorem ds. nieletnich.
- 7) Wychowawca, pedagog szkolny oraz rodzice ucznia podejmują wspólne działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez danego ucznia.
- 8) W sytuacji gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, dyrektor szkoły kieruje wnioskiem o wszczęcie egzekucji administracyjnej do organu egzekucyjnego, jakim jest gmina (*załącznik nr 2*).
- 9) Środkiem egzekucji administracyjnej obowiązku szkolnego jest grzywna (art. 121 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji).
- 10) Pedagog szkolny w porozumieniu z wychowawcą ucznia pisemnie informuje Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich o uchylaniu się od obowiązku szkolnego. Sąd Rejonowy stosuje odpowiedni środek wychowawczy, zapobiegając w ten sposób demoralizacji ucznia.

9. ORGANIZOWANIE DYSKOTEK SZKOLNYCH.

1. Dyskoteka jest imprezą szkolną wynikająca z kalendarza imprez szkolnych.
2. Uczestniczą w niej tylko uczniowie danej szkoły.

3. Jest organizowana na terenie szkoły dla uczniów całej szkoły lub poziomu klas.
4. Za organizację odpowiada wyznaczony nauczyciel lub grupa nauczycieli.
5. Organizator opracowuje harmonogram dyżurów podczas dyskoteki.
6. Udział w dyżurach podczas organizowanych dyskotek w szkole biorą nauczyciele i pracownicy szkoły oraz wyznaczeni rodzice.
7. Monitorowane są wszystkie newralgiczne punkty szkoły (toalety, korytarze, wnęki, szatnie itp.).
8. Uczniowie nie spożywają alkoholu, nie palą papierosów, zachowują się zgodnie z przyjętymi normami społecznymi (brak agresji, wulgaryzmów).
9. W przypadku stwierdzenia zachowań ryzykownych wśród ucznia bądź grupy uczniów uruchamiana jest właściwa procedura postępowania.
10. Uczeń łamiący regulamin otrzymuje zakaz uczestnictwa w innych imprezach otwartych oraz stosowane są zapisy szkolnego systemu kar i nagród.
11. W przypadku wtargnięcia osób trzecich na teren szkoły podczas dyskoteki zawiadamiana jest niezwłocznie policja.
12. Należy zapewnić bezpieczeństwo uczniom pozostającym na terenie szkoły.
13. Jeżeli doszło do przestępstwa, trzeba postępować zgodnie z procedurą.
14. W przypadku zachowań uczniów zagrażających bezpieczeństwu, ciągłej niesubordynacji uczniów podczas dyskotek lub zaistnienia czynu zagrażającego bezpieczeństwu w szkole, dyrektor może podjąć decyzję o zawieszeniu organizacji dyskotek i zabaw szkolnych na czas określony, rok szkolny lub do odwołania.

10. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU, GDY NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ UŻYWAJĄCY WYROBÓW TYTONIOWYCH.

1. Nauczyciel zobowiązany jest powiadomić o tym fakcie wychowawcę klasy.
2. Wychowawca klasy lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem i stosuje karę regulaminową w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
3. Wychowawca klasy lub pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z rodzicami.
4. Uczeń, rodzice i wychowawca lub pedagog szkolny podpisują kontrakt.
5. Wychowawca monitoruje respektowanie postanowień kontraktu.
6. W przypadku braku poprawy i dalszej demoralizacji dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami, a w przypadku dalszego braku poprawy informuje sąd do spraw nieletnich.

11. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ POD WPLYWEM ALKOHOLU, NARKOTYKÓW.

1. Powiadomić o swoich podejrzeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolować ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawiać go samego; stworzyć warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wezwać pomoc medyczną w celu stwierdzenia stanu nietrzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców, których zobowiązuje się do niezwłocznego stawienia się w szkole w celu odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

5. Gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia, albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób, dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości policja może przywieźć ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców oraz sąd rodzinny.
6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu albo narkotyków na terenie szkoły, dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomić o tym policję lub sąd rodzinny.
7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982r, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy powiadomić o tym fakcie policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

12. POSTĘPOWANIE WOBEC RODZICÓW LUB OPIEKUNÓW ZGŁASZAJĄCYCH SIĘ PO ODBIÓR DZIECI W STANIE NIETRZEŻWYM

1. W żadnym wypadku nie należy powierzać opieki nad dzieckiem osobie znajdującej się pod wpływem alkoholu.
2. O podejrzeniu, że rodzic lub opiekun zgłaszający się po odbiór dziecka znajduje się w stanie nietrzeźwym należy bezzwłocznie powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego lub dyrekcję.
3. Pracownik szkoły nakazuje osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły.
4. Jeżeli osoba nietrzeźwa odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka twierdząc, że nie znajduje się pod wpływem alkoholu – musi to udowodnić (poddac się dobrowolnie badaniu alkomatem przez Policję).
5. Szkoła udziela dziecku wsparcia oraz odizolowuje od pijanego rodzica.
6. Dyrekcja, pedagog lub wychowawca niezwłocznie nawiązuje kontakt z drugim rodzicem, albo na podstawie wcześniejszej zgody przekazujemy dziecko osobie upoważnionej (wskazanej na piśmie przez rodziców lub opiekunów prawnych).
7. Jeżeli badanie potwierdzi podejrzenia pracowników szkoły a ponadto nie można skontaktować się z innym opiekunem dziecka powiadomione zostają odpowiednie instytucje uprawnione do opieki nad dzieckiem w w/w sytuacji.
8. Dyrekcja szkoły powiadamia o tym fakcie Policję w celu stałego monitoringu i wglądu dzielnicowego w sytuację dziecka oraz jego rodziny.
9. W przypadkach powtarzających się sytuacji, w których rodzic (opiekun prawny) odbierający dziecko ze szkoły, znajduje się pod wpływem alkoholu, wychowawca ma obowiązek powiadomienia o tym fakcie policję (specjalisty ds. nieletnich) - celem rozeznania sytuacji domowej i rodzinnej dziecka i podjęcia odpowiednich działań prawnych lub powiadamia Sąd Rodzinny

13. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL ZNAJDUJE NA TERENIE SZKOŁY SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ WYGLĄDEM NARKOTYK

1. Nauczyciel z zachowaniem środków ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji i próbuje (o ile jest to możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo należy znaleziona substancja.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

14. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ NARKOTYK.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagoga, dyrektora, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu te substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją.
Nauczycie nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia się.
3. W przypadku gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel po odpowiednim zabezpieczeniu zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

Zgodnie z przepisami o przeciwdziałaniu narkomanii w Polsce karalne jest:

- *posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych,*
- *wprowadzanie do obrotu środków odurzających,*
- *udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia,*
- *wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.*

15. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU PRZEJAWÓW DEMORALIZACJI UCZNIĄ

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć poniższe kroki:

1. Przekazać informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca lub pedagog wzywa do szkoły rodziców ucznia i:
  - przekazuje im uzyskaną informację,
  - przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności,
  - w przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem,
  - w toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję.
5. Podobnie, w sytuacji gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

16. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POPEŁNIENIA PRZEZ UCZNIĄ CZYNU KARALNEGO LUB PRZESTĘPSTWA

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia – prokuratora lub policję.

1. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
2. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
4. Powiadomienie rodziców ucznia - sprawcy.
5. Niezwłoczne powiadomienie policji, w przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.), lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
6. Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazania ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając, porzuca go, lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

17. POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELA WOBEC UCZNIĄ, KTÓRY STAŁ SIĘ OFIARĄ CZYNU KARALNEGO

1. Udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza, w przypadku gdy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
3. Powiadomienie rodziców ucznia (podać zwięzły opis zdarzenia, aktualny stan fizyczny i psychiczny ofiary, działania jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia poszkodowanemu bezpieczeństwa). Rodzice muszą osobiście odebrać dziecko ze szkoły.
4. Niezwłoczne wezwanie policji, w przypadku gdy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

18. POSTĘPOWANIE DYREKTORA SZKOŁY, W PRZYPADKU GDY POLICJA DOKONUJE ZATRZYMANIA NIELETNIEGO SPRAWCY CZYNU KARALNEGO PRZEBYWAJĄCEGO NA ZAJĘCIACH W SZKOLE

1. Funkcjonariusz policji przedstawia dyrektorowi powód przybycia i okazuje legitymację służbową.
2. Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje dyrektora szkoły o przyczynie zatrzymania ucznia.
4. Dyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez policję.
5. Policja informuje rodziców nieletniego o wykonywanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji celem uczestniczenia w czynnościach.
6. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca ich zamieszkania.
7. Pedagog szkolny sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje ucznia o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą, np. przesłuchanie, okazanie.
8. Jeżeli rodzice nie mogą uczestniczyć w przesłuchaniach nieletniego, dyrektor wyznacza nauczyciela / pedagoga szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole lub w jednostce policji.

19. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH UCZNIĄ WOBEC NAUCZYCIELA.

W niemal każdym zespole klasowym można zaobserwować uczniów, którzy przeszkadzają w prowadzeniu lekcji (zakłócają tok lekcji, przeszkadzając nauczycielowi i uczniom). Uczniów, którzy robią to notorycznie i w bardzo nasilonym stopniu, jest w szkole kilku. Zachowania te polegają przeważnie na wyłączaniu się z toku lekcji, realizowaniu własnych, indywidualnych celów, np. zabawie, rozmowie z innymi, przerywaniu nauczycielowi, odmowie wykonania polecenia, ubliżaniu, zaczepianiu innych uczniów w klasie. Zdarza się również wulgarnie odnoszenie się do nauczyciela i próby jego znieważania.

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA:

-Rodzice na bieżąco powinni być informowani o łamaniu obowiązujących zasad zachowania na lekcjach poprzez adnotacje w dzienniczkach ucznia lub telefonicznie.

- W drastycznych sytuacjach należy natychmiastowe wezwać rodzica do szkoły i /lub powiadomić policję.

- Z uczniami zaburzonymi należy podjąć pracę indywidualną nad zmianą zachowania. W uzasadnionych przypadkach uczeń powinien zostać skierowany do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej. Rodzice powinni zostać zaangażowani do współpracy ze szkołą (pedagogiem)

- Należy z zespołem klasowym wypracować sposoby ograniczenia przerywania lekcji ze względu na nieodpowiednie zachowanie uczniów.

- Nauczyciel powinien organizować zajęcia w sposób umożliwiający zaangażowanie wszystkich uczniów.

Za naruszenie godności osobistej nauczyciela lub pracownika niepedagogicznego szkoły uznajemy:

- lekceważące i obraźliwe zachowanie wobec ww. wyrażone w słowach lub gestach
- prowokacje pod adresem w/w. wyrażone w słowach lub gestach
- nagrywanie lub fotografowanie w/w. osób bez ich wiedzy i zgody
- naruszenie ich prywatności i własności prywatnej
- użycie wobec nich przemocy fizycznej i psychicznej
- pomówienia i oszczerstwa wobec w/w. pracowników
- naruszenie ich nietykalności osobistej
- naruszanie godności osobistej nauczyciela za pośrednictwem sieci internetowej lub innych form przekazu

- 1) W przypadku, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że uczeń naruszył godność nauczyciela lub innego pracownika szkoły, nauczyciel lub pracownik niepedagogiczny szkoły, który powziął takie podejrzenie, ma obowiązek zgłoszenia powyższego faktu do dyrektora szkoły.
- 2) Nauczyciel przekazuje informację – notatkę ze zdarzenia – dyrektorowi szkoły.
- 3) Dyrektor zapewnia nauczycielowi bezpieczeństwo, a w razie potrzeby pomoc przedmedyczną i wzywa pogotowie.
- 4) Dyrektor podejmuje kroki adekwatne do zagrożenia (np. zawiadomienie organów policji).
- 5) Dyrektor informuje rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji.
- 6) Dyrektor bada sprawę i sporządza szczegółową dokumentację zajścia.
- 7) Jeśli sprawa nie wymaga interwencji policji, wychowawca, poszkodowany nauczyciel (pracownik), rodzice i uczeń (jeśli była grupa uczniów to każdy z nich indywidualnie) spisują kontrakt.
- 8) Wychowawca monitoruje przestrzeganie zapisów kontraktu.
- 9) Jeśli uczeń lub jego rodzice nie dotrzymują kontraktu, wychowawca zawiadamia dyrektora szkoły.
- 10) Dyrektor składa doniesienie na policję.

- Uczniowi i jego rodzicom przysługuje prawo odwołania od wymierzonej kary w ciągu 14 dni od jej zaistnienia. Odwołanie składać należy do dyrektora szkoły w formie pisemnej. Dokument taki zostaje wpisany do dziennika pism przychodzących i otrzymuje nadany numer.
- Dyrektor szkoły rozpatruje odwołanie w ciągu 14 dni i powiadamia o tym rodziców.

20. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ UŻYWA TELEFONU KOMÓRKOWE NA TERENIE SZKOŁY.

Zdarzają się sytuacje używania przez uczniów telefonów komórkowych na lekcjach. Są one wykorzystywane nie tylko do odbierania wiadomości i rozmów, ale czasami służą do robienia nimi zdjęć. Te, zwykle są później wykorzystywane wbrew zgody osoby fotografowanej i służą np. do ośmieszenia tej osoby.

Uczniowie na początku roku szkolnego są informowani o zakazie używania telefonów na lekcjach, jak również o konsekwencjach nie stosowania się do tego zakazu.

Na pierwszym zebraniu z rodzicami wychowawcy informują rodziców o szkolnej procedurze postępowania w sytuacji używania przez ich dzieci telefonów.

1. Upomnienie ucznia w sytuacji nie wyłączenia telefonu.
2. W przypadku zaobserwowania sytuacji, w której uczeń używa telefonu w trakcie trwania zajęć lekcyjnych lub w celu robienia zdjęć bez zgody, skutkuje to odebraniem telefonu.
3. Odebrany telefon umieszczany jest w depozycie, który znajduje się w gabinecie dyrektora szkoły
4. O powyższym fakcie informowani są rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz wzywani są do szkoły w celu omówienia powyższego zajścia oraz odbioru komórki.
5. Uczeń otrzymuje kare przewidzianą w Statucie Szkoły.
6. W przypadku powtarzającego się łamania tego zakazu powiadomienie policji.

21. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU NISZCZENIA PRZEZ UCZNIA MIENIA SZKOŁY.

Niszczenie mienia szkolnego nie ma wymiaru nagminnego i świadomego działania mającego na celu dewastację, ale zdarza się jako efekt uboczny różnych zachowań uczniów. Problemem jest niszczenie w niektórych salach stolików, poprzez pisanie lub wycinanie na nich napisów.

1. Na początku roku szkolnego uczniowie zapoznani zostają z konsekwencjami świadomego niszczenia mienia szkolnego (otrzymanie nagany dyrektora, naprawa zniszczonego sprzętu, wykonanie pracy na rzecz szkoły, konsekwencje pieniężne).
2. Nauczyciele systematycznie sprawdzają stan klasy oraz jego wyposażenia.
3. Zgłaszanie śladów niszczenia dyrektorowi szkoły.
4. Zamykanie klas po wyjściu uczniów.

22. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ZAISTNIENIA WYPADKU UCZNIA W CZASIE ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH

- W czasie zajęć edukacyjnych pełną odpowiedzialność za życie i zdrowie ucznia ponosi nauczyciel prowadzący zajęcia bez względu na to, czy są one zajęciami planowymi, czy też nauczyciel zastępuje nieobecnego w tym czasie innego prowadzącego dane zajęcia.
- Przed rozpoczęciem zajęć prowadzący ma obowiązek sprawdzić, czy sprzęt sportowy, urządzenia techniczne, pomoce naukowe oraz inne narzędzia wykorzystywane w czasie zajęć, a także pomieszczenie lekcyjne nie stwarza zagrożenia bezpieczeństwa dla ucznia. Jeżeli stan techniczny budzi zastrzeżenia nauczyciel lub inna osoba prowadząca zajęcia nie ma prawa z nich korzystać w pracy z uczniem. O zaistniałym zagrożeniu prowadzący natychmiast powiadamia dyrektora szkoły, a w razie jego nieobecności osobę zastępującą.

I. Postępowanie w sytuacji zaistnienia wypadku lekkiego, nie wymagającego bezpośredniej i natychmiastowej interwencji lekarza (powierzchniowe zranienia, otarcia naskórka, stłuczenia, zwichnięcia, skręcenia, itp.)

1. Po stwierdzeniu zdarzenia należy uczniowi udzielić pierwszej pomocy.
2. O zdarzeniu i jego przyczynach nauczyciel informuje dyrektora szkoły i rodziców.
3. Jeżeli przyczyną zdarzenia była wadliwość lub niesprawność użytych narzędzi nauczyciel natychmiast wycofuje je z użytkowania.
4. Osoba udzielająca pierwszej pomocy ma obowiązek upewnić się, czy uczeń nie jest chory na hemofilię lub cukrzycę, bądź inną chorobę mogącą w połączeniu z urazem stanowić niebezpieczeństwo dla zdrowia lub życia.
5. Ucznia, który uległ wypadkowi o charakterze lekkim może odprowadzić do domu nauczyciel lub pracownik obsługi szkolnej po zgodzie rodzica.
6. Zdarzenia powyższe nie wymagają wpisu do rejestru wypadków oraz spisania protokołu powypadkowego. Na wniosek rodzica może zostać spisany protokół powypadkowy.

II. Postępowanie w sytuacji zaistnienia wypadku wymagającego bezpośredniej i natychmiastowej interwencji lekarza:

1. Po stwierdzeniu, że wypadek któremu uległ uczeń wymaga natychmiastowej pomocy medycznej (np. stan nieprzytomny) należy wezwać pogotowie ratunkowe nawet bez uzyskania zgody rodziców oraz powiadomić o zdarzeniu dyrektora szkoły lub jego zastępcę i rodziców ucznia.
2. Do czasu przybycia pogotowia ratunkowego osoby przeszkolone w udzielaniu pomocy przedmedycznej podejmują natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
3. Dyrektor szkoły lub jego zastępca powiadamia o wypadku organ prowadzący, kuratorium oraz inspektora BHP.
4. Celem ustalenia okoliczności wypadku dyrektor szkoły lub jego zastępca powołuje komisję badającą przyczyny jego powstania. Z prac komisji spisywany jest protokół, który musi zawierać wnioski mające zapobiec powstaniu podobnych zdarzeń.
5. Wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski komisji są omawiane na posiedzeniu rady pedagogicznej.

23. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU PODEJRZENIA SAMOBÓJSTWA

1. Zaufaj swojemu podejrzeniu, że młody człowiek może przejawiać skłonności samobójcze.
2. Powiedz mu, że obawiasz się o niego i staraj się go wysłuchać.

3. Zadawaj pytania bezpośrednio. Nie obawiaj się pytać wprost, czy myśli o samobójstwie, a jeśli tak, to czy je zaplanował.
4. Staraj się nie okazywać, że to, co słyszysz, jest dla Ciebie szokujące. Unikaj dyskusji o tym, czy samobójstwo jest dobre, czy złe ani nie prowadź poradnictwa, jeżeli nie masz do tego kwalifikacji. Nie przyrzekaj, że zachowasz zamiary dziecka w tajemnicy, ponieważ może okazać się to niewykonalne.
5. Nie pozostawiaj dziecka samego, jeżeli uważasz, że zagrożenie samobójstwem ma charakter bezpośredni. Zapewnij dziecku, że coś z tym można zrobić, że jego samobójcze pragnienia nie są lekceważone i że czasem zagrożenie najprawdopodobniej minie.
6. Zapewnij sobie pomoc specjalisty, terapeuty lub innej odpowiedzialnej osoby dorosłej. Wy tłumacz dziecku, że pomoc jest w zasięgu ręki i że niezbędne jest zwracanie się o tę pomoc w sposób bezpośredni, kiedy tylko pragnienie samobójstwa staje się silne.
7. Upewnij się, że dziecko jest bezpieczne i że osoby dorosłe odpowiedzialne za nie zostały powiadomione i zajęły się nim.
8. Kiedy wydaje Ci się, że dziecko uporało się z ostrą fazą kryzysu, śledź uważnie jego dalsze postępy. Wiele osób popełniło samobójstwo po tym, kiedy już wydawało się, że są odnowione i wzmocnione.

24. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ZABÓJSTWA

1. Powiadom policję, pogotowie ratunkowe i przełożonych.
2. Powiadom poradnię psychologiczno – pedagogiczną i poproś o zorganizowanie pomocy psychologicznej uczniom i nauczycielom.
3. Zabezpiecz miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.
4. Nie udzielaj informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomisz najbliższej rodziny.
5. Jak najszybciej powiadom najbliższą rodzinę o śmierci dziecka, zrób to twarzą w twarz, unikaj telefonu lub poczty.
6. Udziel pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego, w razie potrzeby powiadom pogotowie ratunkowe.
7. Zorganizuj pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.
8. Przemyśl i przygotuj strategię kontaktowania się z mediami.

25. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA NA TERENIE SZKOŁY NIEBEZPIECZNYCH MATERIAŁÓW (BRONI, MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH)

1. Należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom – w przypadku zagrożenia przeprowadzić ewakuację osób i mienia.
2. Uniemożliwić dostęp osób postronnych do przedmiotów.
3. Wezwać policję.
4. Poinformować siły policyjne o rozkładzie pomieszczeń w obiekcie i o ich wyposażeniu oraz umieszczeniu tego wyposażenia.
5. Pod żadnym pozorem nie dotykać i nie przemieszczać podejrzanych niebezpiecznych przedmiotów lub ładunków.
6. Zachować spokój i opanowanie, nie dopuścić do paniki.

26. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI O PODŁOŻENIU ŁADUNKU WYBUCHOWEGO

(WSKAZÓWKI DO PROWADZENIA ROZMÓW ZE ZGŁASZAJĄCYM O PODŁOŻENIU BOMBY).

1. Zachować spokój i nie odkładać słuchawki.
2. Natychmiast powiadomić dyrektora szkoły.
3. Podczas rozmowy starać się uzyskać od zgłaszającego jak najwięcej informacji.
4. Tak prowadzić rozmowę, aby stworzyć możliwość zidentyfikowania sprawcy chociaż w przybliżeniu.
5. Należy ocenić:
  - czas przyjęcia ostrzeżenia,
  - płeć dzwoniącego,
  - głos dzwoniącego (w wieku: młodym, średnim, starszym)
  - akcent (cechy charakterystyczne typu: cudzoziemiec, miejscowy – gwara, sztucznie zmieniony)
  - stan – pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
  - tło rozmowy, itp.
  - ton głosu
  - charakterystyczna wymowa jakiejś litery
  - inne cechy charakterystyczne głosu,
6. Należy dążyć do uzyskania odpowiedzi na następujące pytania:
  - Czy Pan/Pani podłożyła bombę?
  - Kiedy bomba wybuchnie?
  - Gdzie jest w tej chwili bomba?
  - Jak bomba wygląda?
  - Jakiego typu jest to bomba?
  - Co spowoduje wybuch?
  - W którym miejscu bomba jest umieszczona?
  - Dlaczego Pan/Pani podłożyła bombę?
  - Skąd Pan/Pani telefonuje?
  - Gdzie Pan/Pani się w tej chwili znajduje?
  - Jak się Pan/Pani nazywa?
  - Jaki jest Pana/Pani adres?
  - Jak można Panu/Pani pomóc?
  - Czy chce się Pan/Pani z kimś skontaktować?
  - Czy Pan/Pani jest konstruktorem bomby?
  - Inne pytania uzależnione od sytuacji.
7. Nie należy rozpowszechniać samowolnie informacji o otrzymanym zgłoszeniu o podłożeniu bomby; może to spowodować panikę wśród personelu lub osób postronnych, co utrudni działania policji oraz ewentualna ewakuację.
8. Osoba przyjmująca zgłoszenie staje się świadkiem zdarzenia i będzie na te okoliczność przesłuchiwana przez policję.

27. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU OTRZYMANIA PODEJRZANEJ PACZKI LUB KOPERTY.

1. Nie wolno opróżniać zawartości wszelkich podejrzanych przesyłek, nie przenosić paczki lub koperty.
2. Nie wolno wdychać oparów, dotykać sprawdzać smaku, przypatrywać się z bliska.
3. Należy umieścić ją w jednym, a następnie drugim plastikowym worku, szczelnie je zamykając (zawiązać, zakleić taśmą).
4. Powiadomić policję lub straż pożarną.
5. Cechy charakterystyczne dla niebezpiecznych przesyłek:
  - twarda koperta,
  - otwory w kopercie,
  - nierównomierne rozłożenie wagi,
  - wewnętrzna koperta,
  - wystające druty lub folia,
  - zapach,
  - podejrzane opakowanie,
  - tłuste plamy, zaolejenia, przebarwienia,
  - emitowane dźwięki.
  - odręczny lub nieczytelny adres,
  - nieprofesjonalnie napisany adres,
  - zastrzeżenia (poufne, do rąk własnych itp.
  - zawyżona opłata,
  - błędy ortograficzne,
  - brak adresu nadawcy (brak jakichkolwiek znaków, kto może być nadawcą)

28. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POŻARU.

ZGŁOSZENIE ALARMOWE

Po wybraniu numeru alarmowego i zgłoszeniu się dyżurnego, spokojnie i wyraźnie podaj:

- rodzaj zdarzenia (np. pożar, wybuch gazu),
- miejsce zdarzenia (adres, nazwę obiektu, charakterystyczne miejsca, piętro, numer sali),
- liczbę poszkodowanych oraz ich stan ogólny (oddech, przytomność),
- inne zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego (o ile występują),
- swoje imię i nazwisko oraz numer telefonu, z którego informujesz o zdarzeniu.

Nie odkładaj słuchawki do chwili potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia - przyjmujący zgłoszenie może poprosić o dodatkowe informacje.

Zachowaj spokój!

1. Jeżeli zauważyłeś pożar lub otrzymałeś informację o pożarze natychmiast zaalarmuj:
  - a) wszystkie osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem,
  - a) Państwową Straż Pożarną – **998** lub zadzwoń pod numer alarmowy **112**.
  - b) Dyrektora szkoły
  - c) Należy przeprowadzić ewakuację szkoły zgodnie z założoną procedurą
  - d) Nauczyciele zobowiązani są do zapewnienia bezpieczeństwa uczniom wyprowadzonym ze strefy zagrożenia.

2. W przypadku stwierdzenia niewielkiego pożaru można przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku.

UWAGA!

- Nie próbuj gasić ognia, którego nie jesteś w stanie opanować!
  - Nie gaś wodą urządzeń pod napięciem oraz cieczy łatwopalnych!
3. Należy wyłączyć dopływ prądu.
  4. Jeżeli to możliwe, usuń z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.
  5. Nie otwieraj – bez wyraźnej potrzeby – drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem; dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.
  6. Otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, zachowaj szczególną ostrożność.
  7. Nie wchodź do pomieszczeń objętych pożarem, lecz jeśli to konieczne wchodząc zachowaj szczególną ostrożność, w zadymieniu poruszaj się w pozycji pochylonej lub na czworakach, blisko posadzki, gdzie jest najwięcej powietrza i lepsza widoczność; aby nie stracić orientacji staraj się poruszać wzdłuż ścian, poręczy; usta zasłoń np. wilgotną chustką.
  8. Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie stosuj się do ich poleceń.
  9. Poinformuj dowódcę przybyłych jednostek o sytuacji i podjętych dotychczas działaniach.

29 POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU CHOROBY ZAKAŻNEJ

Po otrzymaniu np. od rodziców lub z mediów informacji o podejrzeniu niebezpiecznej choroby zakaźnej u ucznia:

1. Potwierdź wiadomość u:
    - a) lekarza – jeśli to możliwe;
    - b) dyżurującego inspektora sanitarnego
  2. Ustal z dyżurującym inspektorem sanitarnym sposób postępowania.
  3. Zawiadom właściwy Wydział Oświaty i Wychowania i Kuratorium Oświaty.
  4. Nadzoruj przestrzeganie zaleceń służb sanitarnych przez pracowników szkoły i uczniów.
  5. Przygotuj informację dla uczniów i rodziców przy współpracy właściwych służb.
  6. Zorganizuj (w razie potrzeby) spotkanie z rodzicami z lekarzem chorób zakaźnych lub przedstawicielem Oddziału Państwowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie.
- Zawsze stosuj się do zaleceń służb sanitarnych i innych kompetentnych służb.**

30. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ZAGROŻENIA TERRORYSTYCZNEGO

a) Wtargnięcie napastników do obiektu

Zachowaj spokój!

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
5. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.

6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:

- nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,
- nakaz dzieciom położyć się na podłodze.

7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.

8. Po zakończeniu akcji:

- sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregośkolwiek dziecka poinformuj Policję,
- nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
- prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

b) Użycie broni palnej na terenie szkoły

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
2. Staraj się uspokoić dzieci.
3. Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
5. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z poniższych numerów alarmowych:

a) **997** – Policja,

b) **112**.

UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.

6. Po opanowaniu sytuacji:

- upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
- zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych:
  - a) **999** - Pogotowie Ratunkowe,
  - b) **997** – Policja,
  - c) **112**,
- udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
- w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
- zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

c) Po wybuchu bomby:

Zachowaj spokój!

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.

2. Zadzwoń pod jeden z poniższych numerów alarmowych:

a) 997

b) 998

c) 999

d) 112.

2. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.

3. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządzaj przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.

4. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.

Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

31. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ORGANIZOWANIA EWAKUACJI

1. Przeszkol pracowników z zasad ewakuacji w szkole.

Podstawowe zasady ewakuacji:

- w przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia z budynków szkolnych, decyzję o ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły/placówki lub osoba go zastępująca,
- decyzja o zarządzaniu ewakuacji powinna zawierać informacje o zakresie ewakuacji, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposoby (drogi i kierunki ewakuacji) oraz kolejności opuszczania budynku,
- po podjęciu decyzji o ewakuacji osób i mienia należy niezwłocznie powiadomić wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanej strefy o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz o przeprowadzanej ewakuacji,
- kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji grup uczniów, ustala ewentualną potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia, określając sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia,
- w pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych miejsc ewakuacji może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie; następnie należy ewakuować osoby zaczynając od najwyższych kondygnacji (pierwszeństwo mają osoby o ograniczonej z różnych względów zdolności poruszania się),
- podczas ewakuacji z pomieszczeń grupy ludzi należy kierować na poziome drogi ewakuacji (korytarze), a następnie zgodnie z kierunkami określonymi przez znaki ewakuacyjne na klatki schodowe (pionowe drogi ewakuacyjne) i wyjścia poza obszar zagrożony pożarem lub na zewnątrz obiektów,
- osoby z ograniczoną zdolnością poruszania się należy ewakuować przy wykorzystaniu wózków bądź przenosić na rękach,
- w przypadku blokady dróg ewakuacyjnych należy niezwłocznie (bezpośrednio lub za pomocą osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy) powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej; ludzi odciętych od wyjścia, a znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków oraz istniejących warunków ewakuować na zewnątrz budynku, przy pomocy sprzętu ratowniczego przybyłych jednostek ratowniczych,
- przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, trzymając głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie w dolnych partiach pomieszczeń; należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji; usta i drogi oddechowe należy zasłonić chusteczką zmoczoną w wodzie, ułatwiając tym oddychanie,
- w czasie ewakuacji niewskazane jest:
  - dokonywanie jakichkolwiek czynności mogących wywołać panikę,
  - wprowadzanie zamieszania poprzez zmianę kierunku ewakuacji,
  - zatrzymywanie się lub tamowanie ruchu w inny sposób,
  - ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi;
- ewakuację mienia należy przeprowadzać w następującej kolejności:
  - dokumentacja szkoły,
  - sprzęt elektroniczny, w tym komputerowy,
  - pomoce dydaktyczne o znacznej wartości,

- księgozbiór,
- pozostałe wyposażenie i sprzęt szkolny,

Uwaga! Wszystkie sprawne fizycznie osoby powinny pomagać w demontażu i ewakuacji mienia.

- po opuszczeniu budynku szkolnego czy zagrożonej strefy, opiekun danej grupy zobowiązany jest do sprawdzenia, czy wszystkie osoby z jego grupy opuściły poszczególne pomieszczenia; w razie podejrzenia, że ktoś został w zagrożonej strefie, należy bezzwłocznie zgłosić ten fakt jednostkom ratowniczym będącym na miejscu akcji.

Proponowany przebieg ewakuacji:

- w budynku szkoły ogłosić sygnał alarmowy „EWAKUACJA”:
- głosem: kilkakrotnie powtarzany słowny komunikat „EWAKUACJA”.
- szkolną sygnalizacją dzwonkową; najlepszy wydaje się przerywany dzwonek, uruchamiany z łatwo dostępnego dla wszystkich miejsca; sygnał powinien trwać tak długo aż wszyscy opuszczą budynek lub pozwolą na to warunki,
- sygnał alarmowy w razie pożaru powinien mieć możliwość włączyć każdy, kto zauważy ogień,
- otworzyć drzwi sal lekcyjnych, powiadamiając wszystkich o charakterze zagrożenia i konieczności ewakuacji; apelować o zachowanie spokoju,
- określić kolejność i sposób ewakuacji,
- uformować grupy ewakuacyjne na korytarzach pod opieką nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne; na czoło grupy należy wyznaczyć nieformalnego przywódcę grupy klasowej; nauczyciel wychodzi z sali lekcyjnej ostatni, zabierając ze sobą dziennik; młodzież zostawia wszystkie przedmioty (torby, teczki, plecaki, itp.), gdyż czas opuszczenia zagrożonego budynku jest w tym przypadku bardzo ważny,
- wskazać młodzieży kierunek ewakuacji oraz określić miejsce zbiórki (boisko szkolne, dziedziniec, plac apelowy, itp.),
- na miejscu zbiórki nauczyciele muszą obowiązkowo sprawdzić listę swojej klasy (grupy),
- po sprawdzeniu listy uczniów (podopiecznych) nauczyciel zobowiązany jest sprawdzić ich stan zdrowia, zwracając szczególną uwagę na zawroty głowy, wymioty, kaszel, ból głowy, chwilowe omdlenia, złamania, potłuczenia, itp.,
- wszystkich poszkodowanych należy traktować jako ofiary zdarzenia i udzielić im pomocy przedmedycznej i/lub medycznej bądź szpitalnej,
- niedopuszczalne jest zezwolenie na rozejście się uczniów (podopiecznych) do domów bez wcześniejszego powiadomienia o zdarzeniu rodziców; wskazana jest pełna informacja w tym zakresie w dzienniku lekcyjnym,
- ile to możliwe, sprawdzić, czy wszyscy opuścili pomieszczenia,
- po zakończeniu ewakuacji osób, przystąpić do ewakuacji mienia, poczynawszy od pomieszczeń zagrożonych pożarem.

32. POSTĘPOWANIE DOTYCZĄCE DZIECI KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIETLICY SZKOLNEJ.

1. Dziecko przebywające w świetlicy nie może być pozostawione bez opieki.
2. Rodzice bądź prawni opiekunowie dziecka mają obowiązek przekazać w formie pisemnej informacje o tym, kto będzie odbierał dziecko po zajęciach w świetlicy (wpis do karty zgłoszenia dziecka).

3. Wychowawca odpowiedzialny za dzieci przebywające w świetlicy, w momencie ich odbioru przez rodziców lub opiekunów, powinien potwierdzić tożsamość osoby odbierającej dziecko.
4. W przypadku gdy rodzice lub opiekunowie nie odebrali dziecka do godziny 15.15:
  - a) wychowawca świetlicy kontaktuje się z rodzicami bądź opiekunami dziecka.
  - b) ustala jak najszybszy czas odbioru dziecka nie przekraczający 30 minut.
  - c) w przypadku braku możliwości skontaktowania się z rodzicami lub opiekunami zgłasza policji pozostawienie dziecka bez opieki.

33. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ZGŁOSZENIA CYBERPRZEMOCY (PRZEMOC Z UŻYCIEM INTERNETU LUB TELEFONU KOMÓRKOWEGO)

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy – osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice lub inni uczniowie będący świadkami zdarzenia, nauczyciele.
2. Ustalenie okoliczności zdarzenia – wszystkie przypadki przemocy powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.
  - a. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
  - b. Pedagog szkolny wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
  - c. Zostają ustalone okoliczności zdarzenia i ewentualni świadkowie.
  - d. Na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy bierze udział nauczyciel informatyki.
3. Zabezpieczanie dowodów.
  - a. Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
  - b. Z tak zebrany materiał powinny zapoznać się wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor i pedagog szkolny, rodzice, a wreszcie policja, jeśli doszło do złamania prawa.
  - c. Sposoby zarejestrowania dowodów cyberprzemocy:
    - Telefon komórkowy – nie kasować wiadomości, zapisywać wszystkie zarówno tekstowe, jak i nagrane na pocztę głosową w pamięci telefonu.*
    - Komunikatory – niektóre serwisy pozwalają na zapisywanie rozmów. Można również np. skopiować rozmowę, wkleić do dokumentu Word lub innego edytora tekstu, zapisać i wydrukować.*
    - Strony serwisów społecznościowych, www – aby zachować kopię materiału, który widzisz na ekranie, wciśnij jednocześnie klawisze Control (Ctrl) i Print Screen, a następnie wykonaj operację „Wklej” w dokumencie Word.*
    - Czat – podobnie jak w przypadku stron www, jeśli chcesz zachować kopię materiału, który widzisz na ekranie, wciśnij klawisze Control i Print Screen, a następnie wykonaj operację „Wklej” w dokumencie Word. Możesz też po prostu wydrukować interesującą cię stronę.*
    - E-mail – wydrukuj wiadomość, prześlij ją do nauczyciela lub pedagoga, który zajmuje się ustaleniem okoliczności zajścia. Zachowanie całości wiadomości, a*

nie tylko samego tekstu jest bardziej pomocne, ponieważ zawiera informacje o jej pochodzeniu.

4. Identyfikacja sprawcy – w wykryciu sprawcy cyberprzemocy mogą pojawić się trudności, ponieważ wielu sprawców posługuje się „skradzioną tożsamością”, wykorzystując telefony innych uczniów, profile w serwisach społecznościowych, ich konta pocztowe itp. do wysyłania wiadomości bądź zamieszczania krzywdzących materiałów. Materiał może też być przesyłany między telefonami komórkowymi drogą bezprzewodową lub wiadomości tekstowe na telefon wysyłane są z bramki internetowej.
  - a. W identyfikacji sprawcy mogą pomóc:
    - świadkowie – inni uczniowie odwiedzający „obraźliwe” strony mogą posiadać informacje na temat ich autora, mogą też zidentyfikować numer telefonu komórkowego sprawcy, jeśli nie jest on zastrzeżony,
    - operator sieci komórkowej w przypadku, gdy numer telefonu sprawcy jest zastrzeżony – może on podjąć kroki w kierunku ustalenia sprawcy, jeśli otrzyma dane o dacie i godzinie rozmowy. Również w tym przypadku operator może udostępnić te dane tylko policji.
  - b. Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 roku o świadczeniu usług drogą elektroniczną.
  - c. W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.
5. Sporządzenie dokumentacji z zajścia.
  - a. Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.
  - b. Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy), powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.
  - c. Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis itp.).
6. Współpraca szkoły z policją i sądem rodzinnym.

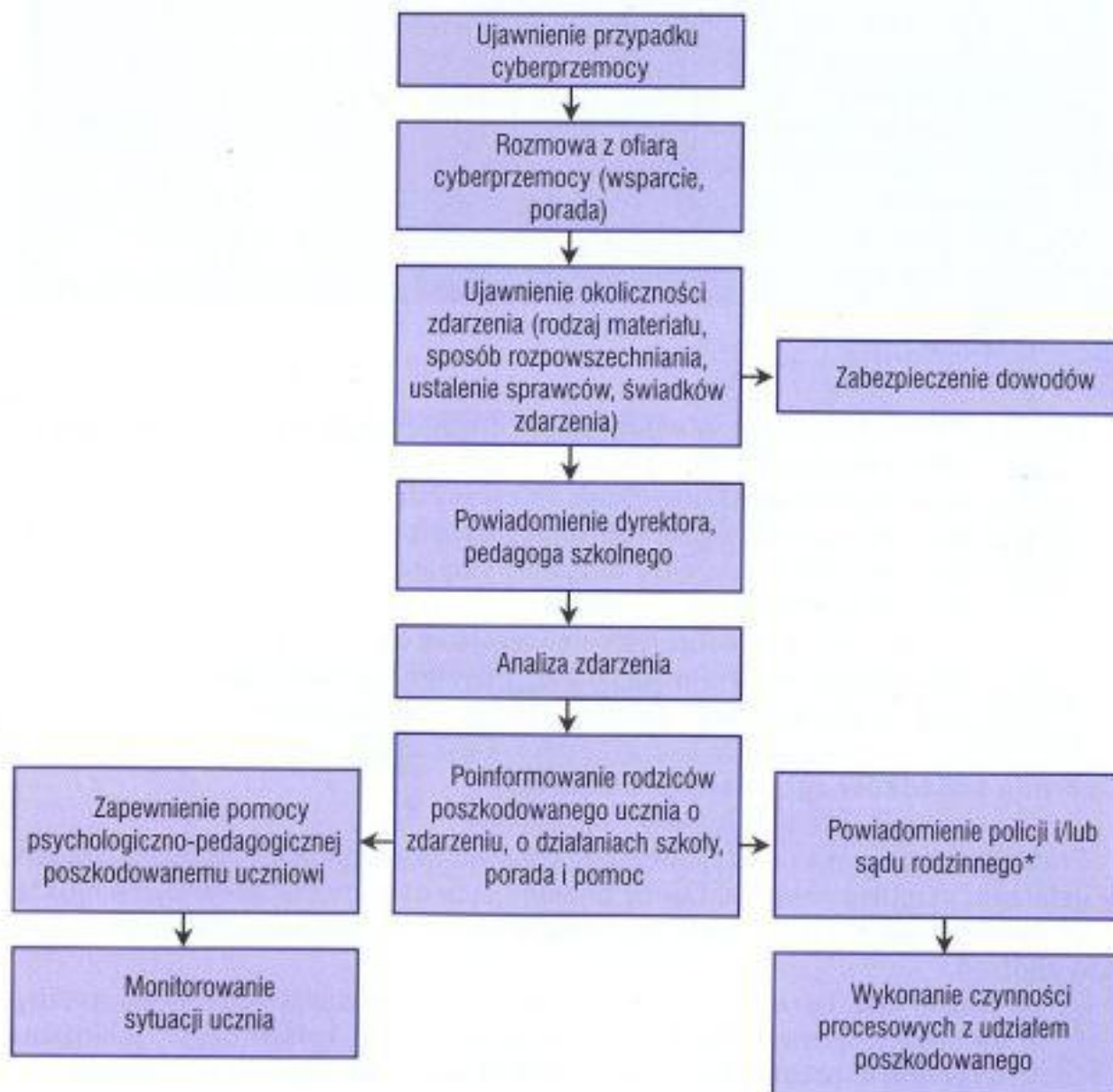
Większość przypadków cyberprzemocy nie wymaga powiadamiania sądu rodzinnego czy policji i powinna być rozwiązywana przy użyciu dostępnych w szkole środków wychowawczych. Istnieją jednak sytuacje, gdy konieczne staje się zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego, a mianowicie:

  - a. jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka,
  - b. gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania pedagogiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.
  - c. Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.) powinny zostać bezwzględnie zgłoszone na policję. Zgłoszenia dokonuje dyrektor szkoły.
7. W ramach ogólnej współpracy szkoły z policją mogą być organizowane:

- a. spotkania pedagoga szkolnego, nauczycieli, dyrektora szkoły z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich dotyczące zagrożeń cyberprzemocy w środowisku lokalnym,
- b. spotkania młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełnione czyny karalne, na temat zasad bezpieczeństwa oraz sposobów unikania zagrożeń związanych z cyberprzemocą,
- c. wspólny udział (szkoły i policji) w lokalnych programach profilaktycznych, związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem przemocy/cyberprzemocy i przestępczości nieletnich.

Procedura reagowania wobec ofiary cyberprzemocy

Procedura reagowania wobec sprawcy cyberprzemocy

